

VAN EURO TOT ADVIES

Jaarverslag Voucherregeling VAB 2021

Inleiding
pagina 2

Highlights
pagina 3

Projecten
pagina 4

Inleiding

De agrarische sector blijft in beweging. Het aantal eigenaren van een agrarische bedrijfslocatie dat gestopt is, overweegt te stoppen of zich op een andere (agrarische) bedrijfslocatie wenst te richten, neemt toe in Noord-Brabant.

De provincie Noord-Brabant heeft in samenwerking met Brabantse gemeenten, BrabantAdvies en Stimulus Programmamanagement om deze reden het initiatief genomen tot oprichting van het kennisplatform **VABIMPULS**. Met dit platform wordt nieuw perspectief geboden aan eigenaren van vrijgekomen en vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's).

Voor een nieuw perspectief in de vorm van een herbestemming zijn er twee type voucherregelingen (ter waarde van maximaal € 4.300) waar eigenaren een beroep op kunnen doen:

- Een regeling voor stallen en schuren die al leeg staan;
- Een regeling voor stallen en schuren die in de toekomst leeg komen te staan.

Een voucher kan besteed worden aan de inzet van een onafhankelijke deskundige of specialist binnen **VABIMPULS** die een eigenaar vervolgens adviseert en ondersteunt bij opstelling van een herbestemmingsplan.

Wist u dat...

- Vanwege grote belangstelling de Subsidieregeling Vouchers Agrarische Bouwpercelen met 2 jaar is verlengd. De aanpak helpt boeren een andere toekomst voor hun boerenbedrijf te vinden door herbestemming of sloop.
- Er sinds 2017 in totaal 701 vouchers toegekend zijn.
- In bijna alle gemeenten (56 van de 62 gemeenten) in Noord-Brabant boeren VAB-vouchers aangevraagd hebben.

Highlights

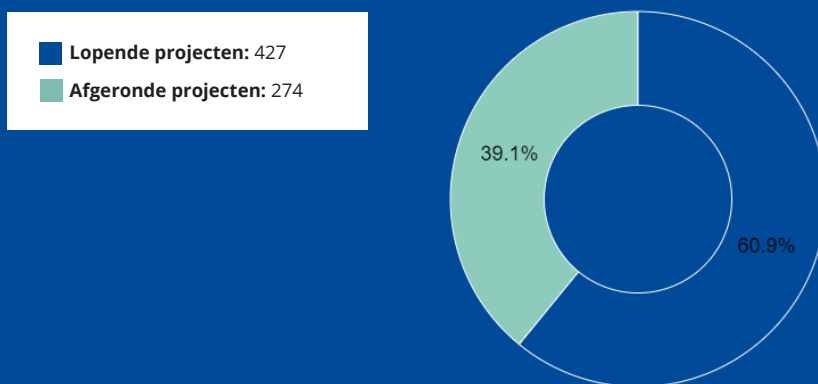
€ 2.988.071
Verleende subsidie

€ 3.494.326
Investering

701
Projecten

701
Ondersteunde organisaties

Projectenoverzicht

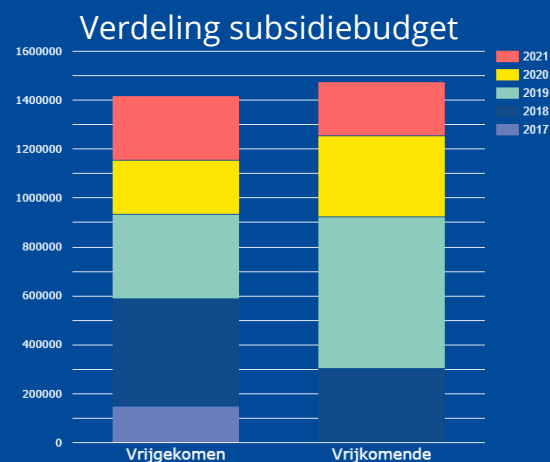

Vrijgekomen

2021: € 263.022
2020: € 221.201
2019: € 344.721
2018: € 439.177
2017: € 148.390

Vrijkomende

2021: € 221.906
2020: € 330.300
2019: € 620.299
2018: € 303.999

Instrument

Vrijgekomen agrarische bouwpercelen: € 1,4 M
Vrijkomende agrarische bouwpercelen: € 1,5 M

Projecten in de schijnwerpers

Een toekomstbestendig scenario (1/2)

Familie Derks

Jan en Maria Derks runnen in Sint Anthonis met veel energie en toewijding al bijna veertig jaar hun boerenbedrijf. Varkenspest, MKZ-crisis, veranderende regelgeving: alles passeerde. Toen in 2018 twaalf van hun 58 koeien weg moesten vanwege een te hoge fosfaatuitstoot was de rek eruit. Er bleef te weinig over om van te leven en dit had enorme impact op Jan, Maria en hun vier volwassenen kinderen. VABIMPULS kwam luisteren, bracht rust en dacht mee. Inmiddels heeft de familie weer hoop op een mooie toekomst.

“In 2018 zaten we er echt doorheen. We wilden nog graag vooruit, maar werden vanuit de overheid enorm op de proef gesteld. Uit wanhoop hebben we echt alles gedaan wat we konden bedenken.” Ter illustratie hiervan legt Maria twee brieven op tafel: eentje aan koning Willem-Alexander en eentje aan minister Carola Schouten. In beide brieven vraagt de familie om een regeling voor kleine bedrijven. Schouten stuurde een sympathieke, handgeschreven reactie terug, maar daar bleef het bij.

Jan (60) en Maria (60) Derks trouwden in 1983. Tegelijkertijd namen ze het bedrijf van Jan's vader over, opgericht door opa Derks. Ze begonnen met zestig fokzeugen en koeien, maar nog in datzelfde jaar werden ze gekort op het melkquotum. Er volgde een periode met een kwart minder koeien. In 1993 werd er een nieuwe stal gebouwd met voldoende mestopslag. Na de varkenspest in 1997 stopte Jan met zijn varkens. In 2001 kwam de MKZ-crisis. Toen in 2015 het melkquotum eraf ging, investeerde de familie hun spaargeld in vijf hectare grond. Ze mochten zeventig koeien houden maar door de voortdurend veranderende regelgeving kwamen die er nooit. In 2018 kwam de opdracht tot verdere inkrimping: de koeien gaven teveel melk, en meer melk betekent meer fosfaatuitstoot... Ook waren er (kostbare) investeringen nodig, zoals een emissiearme stalvloer.

Toenemende wanhoop

Om neveninkomsten te genereren, begonnen Jan en Maria twintig jaar geleden een mini-camping en een groepsaccommodatie. Dat liep vijftien jaar lang prima, maar daarna kwam de klad erin. Ze kregen te maken met een handhaving traject vanuit de gemeente, de groepsaccommodatie voldeed niet meer aan de brandveiligheidseisen en de belangstelling voor de vijftien

campingplaatsen nam af. Al met al nam de wanhoop snel toe. Hoe nu verder?

Gemeente Sint Anthonis raadde de familie aan om contact te zoeken met VABIMPULS. Na het toekennen van de eerste VAB-voucher werd deskundige en specialist Erik van Nuland aan de casus gekoppeld. Een gouden greep, zo bleek. Erik van Nuland: “De hulpvraag was heel breed. Op het melkveebedrijf moest van alles gebeuren om te voldoen aan de wet- en regelgeving, de camping vroeg om meer aandacht en er was behoorlijk wat spanning binnen het bedrijf en binnen het gezin. Aanvankelijk was ik vooral een klankbord. Ik probeerde rust en overzicht te brengen en het gezin weer met elkaar te laten communiceren.”

Eensgezindheid

Dit laatste bleek essentieel. Jan en Maria vonden al snel dat ook hun drie zonen op de hoogte moesten zijn van de situatie. Ze verdiepten zich in het vraagstuk en namen ook plaats aan de keukentafel. Samen met Erik ging het gezin in gesprek. Er wat bleek: de zonen hadden alle drie belangstelling om het bedrijf voort te zetten! Dit was nog niet eerder uitgesproken naar elkaar. Er ontstond een enorme eensgezindheid: samen gaan we door. Of zoals oudste zoon Mark het verwoordt: “We doen het met z'n allen hier, daarom gaat het lukken.” En zoon Frank: “Mede dankzij de deskundige begeleiding zijn ieders ogen geopend.”

“We hadden een heel goede klik met Erik”, benadrukt Maria. “Dat is essentieel, want alles komt op tafel: je dromen, je zorgen én alle cijfers.” Eerder spraken Jan en Maria met adviseurs van de gemeente en de LTO. “Dat was ook zinvol, maar veel zakelijker”, aldus Jan. “Je situatie werd vooral cijfermatig bekeken. De insteek van VABIMPULS

“We hebben onze vechtlust en hoop voor de toekomst hervonden”

is op de eerste plaats menselijk. Erik luisterde heel goed en stelde de kernvragen: Hoe gaat het met jullie? Wat willen jullie graag zelf? Pas daarna komen de cijfers op tafel. Hij wilde echt helpen, en dat doet goed.” Door de betrokkenheid van VABIMPULS werden de gesprekken met de gemeente ook beter. De wethouder en ambtenaren gingen anders naar de casus kijken.

Realistische gesprekken

Nadat Erik als deskundige de situatie en de wensen van de familie Derks in kaart had gebracht, zette hij zijn specialistische kennis op het gebied van recreatie en marketing in. Maria: “Erik adviseerde ons om te stoppen met de groepsaccommodatie. Deze voldeed niet meer aan de eisen en kostte veel tijd bij een lage opbrengst. We voerden realistische gesprekken. Nieuwe campingbezoekers komen niet vanzelf naar je toe, zo maakte hij duidelijk. Er kwam een nieuwe website en een facebookpagina, die worden onderhouden door onze dochter. Nu loopt de camping hartstikke goed: mensen vinden ons weer. Financieel specialist Jan van Schijndel van VABIMPULS maakte een analyse van het gehele bedrijf. Er moeten nog veel stappen gezet worden maar het melkveebedrijf blijkt in de basis gezond.

Een toekomstbestendig scenario (2/2)

Familie Derks

Toekomstscenario

De toekomst is nog niet uitgekristalliseerd. Jan en Maria willen nog wel een tijdje door. En de zonen? Wellicht nemen ze hun familietrots gezamenlijk over, gecombineerd met een loondienstverband. Om dit verder uit te werken, vragen Jan en Maria nu de voucher voor fase twee aan. Graag willen ze – opnieuw samen met Erik – een bestendig toekomstscenario uitwerken. Er zijn al stappen gezet. De familie draait op dit moment mee in een pilotproject met een mestrobot van landbouwinnovator Lely. Deze maakt de mestgangen automatisch schoon, zuigt de gierlucht weg en verwijdert de ammoniak. Ook onderzoekt Jan de mogelijkheden tot het verwerken van groenafval middels bokashi, waarbij het afval met mest wordt vermengd en vervolgens gefermenteerd.

“Ik gun onze jongens een betere toekomst”, zegt Maria geëmotioneerd. “Wij hebben altijd zo hard moeten werken, en dan nog zag het aan het einde van de maand rood. Mijn hart vindt het prachtig dat ze ons bedrijf willen voortzetten, mijn verstand vraagt zich soms nog af of het echt haalbaar is.” Maria en Jan stellen eensgezind: “Met de hulp van VABIMPULS zijn er belangrijke stappen gezet en ligt nu duidelijk op tafel dat we een familie Derks-bedrijf willen blijven. We hebben onze vechtlust en hoop voor de toekomst hervonden. We voelen ons weer gehoord.”

Verduurzamingslag voor verbinding tussen boer en burger

Familie Krol-Miedema

“Je plannen vallen of staan met een gemeente die achter je staat. Anders krijg je je vergunning niet en blijft het bij een droom.” Dat zegt Noortje Krol, die samen met haar partner Nico Miedema in Heeswijk-Dinther het familiemelkveebedrijf transformeert in een natuur inclusieve onderneming met een maatschappelijk karakter. VABIMPULS helpt hen om hun plannen scherp op het netvlies van de gemeente te krijgen.

Groeimogelijkheden

Noortje en Nico namen het succesvolle melkveebedrijf enkele jaren geleden over van Noortjes ouders. Het was – en is – een bedrijf met groeimogelijkheden. Lang werd ingezet op schaalvergroting waardoor het bedrijf nu 250 koeien telt. “Ik denk dat we dat heel goed gedaan hebben, het paste ook helemaal bij die tijd”, aldus Noortje. Nog steeds heeft het bedrijf groeipotentie. Maar het ondernemerspaar ziet nu wel dat het in de toekomst anders moet. De wens is om het bedrijf te verbreden en de verbinding tussen boer en burger te verbeteren. “We willen een verduurzamingslag maken”, legt Nico uit. “We willen toe naar een melkveebedrijf dat een toevoeging is voor de natuur in plaats van een belasting.”

Agrarische kinderopvang met voedselbos

Om die voornemens te realiseren, willen ze hun bedrijf en locatie gaan benutten voor andere, duurzame activiteiten. Daar maakten ze al een start mee door zonnepanelen op de daken van hun stal te leggen. Deze zijn deels voor eigen gebruik (waardoor ze nu in stroom zelfvoorzienend zijn) en deels voor 20 huishoudens in de omgeving. Nico: “Verbreiding betekent ook risicospreiding. We oriënteerden ons daarom op wat we nog meer konden toevoegen aan ons bedrijf.” Geïnspireerd door de succesverhalen van vrienden die een kinderdagverblijf waren gestart, besloten ze ideeën te ontwikkelen voor een kinderopvang op de boerderij. Daar nóg verder op voortbordurend – en met ‘natuur inclusief ondernemen’ in het achterhoofd – ontstonden er plannen om de agrarische kinderopvang te combineren met een voedselbos. Idee daarachter: ouders van kinderen op de kinderopvang kunnen zich aansluiten bij het voedselbos, waarmee ze één keer per week een verspakket krijgen met groenten en fruit die de kinderen zelf mee hebben geplukt.

Plannen ‘scherper’ maken

De gemeente vroeg zich echter af of de plannen van Noortje en Nico wel onder het kopje ‘transitie van de landbouw’ vallen. De gesprekken daarover lopen nog steeds. “En daarom zijn we heel blij met de rol van VABIMPULS”, knikt Noortje. “Die fungeert als een brug tussen de gemeente en ons als ondernemer.” Daarnaast waarderen ze de aandacht die VABIMPULS heeft voor de mens, de ondernemer achter de plannen. “Daar worden je plannen scherper van.” Projectleider Peer Verkuijlen benadrukt dat dit een mooi voorbeeld is van een transitie: “Een ondernemer die niet gaat groeien in stuks vee maar die wil verbreden, passend bij het bedrijf en de omgeving met relevante maatschappelijke functies.”

De basis van het ‘boer zijn’

Noortjes ouders vinden de manieren waarop ze draagvlak proberen te vinden in de samenleving prijzenswaardig. Vader Krol: “En als ik zie hoeveel zorg zij ondertussen nog aan de dieren geven... Daar ben ik geweldig trots op.” Noortje benadrukt dat het contact met dieren voor haar en Nico de basis is van het ‘boer zijn’. “Maar wat ook ontzettend mooi is, is het ondernemerschap. Dat je je eigen bedrijf kunt ontwikkelen. Dat geeft energie.”

“We willen toe naar een melkveebedrijf dat een toevoeging is voor de natuur in plaats van een belasting”

CONTACT

Stimulus Programmamanagement
Postbus 585
5600 AN Eindhoven

040 – 237 01 00

info@stimulus.nl

www.stimulus.nl

STIMULUS[▶]
Programmamanagement

Stimulus Programmamanagement voert Europese, nationale en regionale subsidieprogramma's en fondsen uit in Zuid-Nederland en Vlaanderen.

FOTO'S

VABIMPULS, Stimulus Programmamanagement.

VORMGEVING EN REALISATIE

WEBtima WEB en IT diensten

© Copyright 2022 Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend